

Bibliothèque numérique

medic@

**Belleteste, Jean-Jacques - candidat /
Isoard, Jean - président. - Suntne
habiliores ad Artem Medicam, qui
Imaginatione praepollent ?**

1736.

***Paris : Typis Quillau,
Universitatis & Facultatis
Medicinae Typographi
Cote : ms 2328 n°50***

Licence ouverte. - Exemplaire numérisé: BIU Santé
(Paris)

Adresse permanente : [http://www.biusante.parisdescartes
.fr/histmed/medica/cote?ms02322_ms02337ax07x0050](http://www.biusante.parisdescartes.fr/histmed/medica/cote?ms02322_ms02337ax07x0050)

DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO.

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis vigesima
Decembris, anno M. DCC. XXXVI.

M. JOANNE ISOARD,
Doctore Medico, Præside.

Suntne habiliores ad Artem Medicam, qui Imaginatione præpollent?

I.

MEDICINA ars traditionis est, scriptis & verbo propagata. Rationi & experientia insistit. Experientia, rerum ante gestarum memoriâ stat, & complectitur quicquid observatione circa sanitatem & morbos, & utrisque apta præsidia ab antiquo collectum est. Ratio, judicium est, quo, ex pensitatis quæcunque pensitanda sunt, determinatur quid pro conservandâ, quid pro restituendâ sanitate agendum sit omittendumve. Utraque firmis argumentis sit innixa necesse est. Auxilium quodvis adhibere, temerarium est, nisi concurrentibus omnibus deprehendatur illius opportunitas. Pro experientiâ habere obscuras quasdam observationes, multiplici successu non satis firmatas, id certè periculi plenum. Falleretur qui unius sui judicio semper crederet. Curta foret vel senioris experientia, si is alia non nosset quàm quæ ipse expertus est. Experientia Medica, non unius hominis, non unius societatis, non unius seculi, sed omnium, quotquot ab antiquissimo ævo exstiterunt, Medicorum, imò & quandoque reliquorum hominum, opus est. Ab observatione fluunt, quæcunque de sanitatis & morborum phænomenis cognoscuntur. Prægressas evidentes morborum causas monstravit observatio: horum accidentia, periodos, & finitiones docuit: indicavit unde & varii morbi inter se, & varia ejusdem morbi tempora dignoscerentur: quicquid conservandæ & restituendæ sanitati conducibile est, undequaque defumfit & cœcervavit. His cognitionibus ad medendum uti, rationis munus est. His instructa, audent agere, quæ secus præ timiditate remaneret iners. Sic, nisi observatum fuisset plures morbos vomitu & alvi fluxu sanatos, nunquam ratio sola emeticorum purgantiumque medicaminum metum excussisset. Nunquam pariter ausi fuissent Medici, etiam detectâ sanguinis circulatione, ex incisis venis fundere sanguinem; nisi observatione constitisset prius, spontaneum sanguinis profluvium ægris compluribus saluti fuisse. Sic ratio, ex imitatione Naturæ, sanandi adinvenit leges, atque ad ejus genium totam concinnavit Medicinæ artem. Medicus ergo Naturæ minister est, iners dum agit ipsa, nisi sit auxiliandum; dum ipsa jubet, paratus exsequi. Mutus verò est Naturæ sermo: nutu loquitur & signis. Nisi

2

sedulitate magnâ, non capitur quid velit. Atque etiam intellecta jussa, sine multâ circumspectione maximâque prudentiâ, rectè facere nemo potest.

I I.

VOCEM autem Naturæ non meliùs cognoverit is, qui ejus interiora voluerit scrutari. *Intellexi*, inquit Sapiens, *quòd omnium operum Dei nullam possit homo invenire rationem, eorum quæ fiunt sub Sole: & quânto plus laboraverit ad querendum, tantò minùs inveniat.* Naturam igitur non possumus cognoscere prout in se est, sed tantum, prout se habet ad nos. Illud verò hominibus necessarium non esse constat, quod Deus illos latere voluit. Sufficit itaque Medico, rerum perspectos habere effectus: essentias si posset assequi, fortè suæ artis immensitatibus foret impar. Satis quippe jam & longè fructuosioris operæ impendendum, in pernoscendis iis, quæ ad Medicinam verè necessaria sunt. Quæ de sanitate, morbis, remediorum potestatibus, memoriæ tradita sunt, animo tenere; inter agendum, occurrentia quæque proprio Marte studiosè notare; observationes suas inter se, & cum aliorum observationibus conferre; omnibus demum maturè perpensis, inferre quid facto opus sit, quid non; id verè est Medici munus. Huic porrò muneri rectè adimplendo, sunt, præsens memoria, assidua observatio, judicium sagax. Artis præcepta memoriâ sufficit, his judicium aprat quæcunque patefecit observatio, atque ex hâc comparatione elicit quid sit agendum. Oportet itaque fidelis sit memoria, completa observatio, judicium maturum. Tria hæc concurrant necesse est. Sed solius est judicii, duo priora regere & moderari. Nisi ad judicii normam composita sit memoria, vix quicquam suggeret tempestivè. Nisi observationi præsit judicium, manca hæc evadet & imperfecta. In Medico itaque maxima requiritur firmitas judicii, exquisitiorque prudentia: quâ, non timidus, sed consideratus sit: (quanquam & læpiùs præstaret timidum esse quàm audacem) quâ attentus ad omnia, singula expendat: quâ nihil inconsultò molitur; à traditione non recedat; novi nunquam avidus, remediis non satis exploratis timeat uti: quâ demum, quum res est obscurior, totum potiùs Naturæ committat, nisi id ipsum sit inutile, & præstet remedium anceps experiri quàm nullum. Quicquid ergo adeò necessariæ in Medico prudentiæ obstat deprehendetur, illud ad artis exercitium minimè conducere planum est.

I I I.

VIS illa, quâ mens rerum percipit imagines, imaginatio dicitur. Hæc qui præpollent ceteris, arrepto quovis objecto fortiùs percelluntur. Hinc, de iis quæ plenè intuerentur, rectiùs quidem judicarent; verùm, hinc etiam fit, ut judicio præcipiti rapiantur in errorem: quippe ex iis rebus impelluntur & statuunt, quibus vix alii commoverentur. Id enim habet vividus imaginationis impetus: potenter afficitur intellectus, & voluntatem in consensum trahit. Ad hæc, mens hæc ratione altiùs attracta, excogitatis semel pertinaciter adhæret. Inde, difficile est, ut, qui sunt hujusmodi fervidâ imaginatione, in errorem lapsi, erigantur. Inde est etiam, quòd aliorum placita despiciant lubenter, suis superbiunt quàm facillimè. Ut autem præ ceteris hominibus splendidiore effingunt sibi rerum imagines, ita in iisdem rebus longiùs quàm illi vident; atque ex primis suis conceptibus, in alios inde subsequentes latè diffunduntur. Utile quidem foret istud veritatis indagatiōi, si modò satis nossent rerum omnes & singulos respectus attendere. Sed rapido imaginationis cursu abrepti, quia nesciunt immorari, veritatem præterlabuntur, & ab eâ magis ac magis declinant; atque suis ipsi priores præcipitibus judiciiis decepti, alios quâdam veluti contagii labe afflare consueverunt; affectus siquidem commovere docti, pollent per-

3
suadendi arte. Nempe, quæ quisque altiori mente concepit, de iisdem vehementius differit, hominibusque inculcat potentiùs. Ex his colligere licet, talem imaginationem, si suavioris artibus utilis esse possit, inutilem profectò esse, imò damnosam, in veritatis inquisitione. Quî fieri enim posset, ut istiusmodi imaginatio, rectumque ac maturum iudicium, in unâ sede morarentur? Qualia autem ferrentur iudicia, ubi, ex imperfectâ veritatis indagatione, malè certis fundamentis superstruerentur?

IV.

MAGNAM imaginationis vim, & requisitam in Medico prudentiam, stare simul non posse, haud ægrè fatebitur, qui considerare voluerit, quid prudentia postulet Medicum, quid eundem cogeret fortis imaginatio. Prudentia est, Naturam indefessè observare & studiosissimè consuetari: in causâ foret acris imaginatio, ut, iis perculsus Medicus quæ primo intuitu detexisset, vel quæ primâ vice fuisset expertus, observationes negligeret pluries repetere, alias aliis vel corrigere vel confirmare; unde, & ignoraret plurima, quæ non nisi longâ assiduitate deprehenduntur, & plurima pro constantibus haberet, quæ varietatibus obnoxia iterato examine cognovisset. Jubet prudentia, ut ea quæ ab aliis observata sunt & proposita, Medicus sedulò mediteretur, senioribus ausculet, horum consilia & animo teneat, & fideli imitatione prosequatur: sed quicumque imaginatione pollerent, sibi tantum credentes, aliorum sententias capere, multo magis probare & sequi, dedignarentur. Requirit prudentia, ut Medicus ea contentus inquirere & addiscere, quæ ad artem verè utilia sunt, vanis speculationibus tempus hominum salutis debitum non concedat: sed eorum qui fervidâ essent imaginatione, irrequieta mens, amaret altè sapere; necessarias sed obvias cognitiones parvi pendens, secretiora Naturæ mysteria, quæ non posset reterege, divinare gestiret; omniumque aggrediretur explicationes, vana systemata, *suppositionibus*, id est, nullis prorsus fundamentis, suffultas theorias, fluxas & instabiles. Exigit prudentia, ut Medicus ex iis iudicet, quæ sensuum ministerio cognoscit: sed ii quorum animus imaginationis vi plùs satis obtemperaret, æquè vividas exhiberent sibi rerum absentium imagines, ac alii præsentium; sic in animum inducerent videre se quæ neutiquam viderent. Denique, vetat prudentia, ne quid in artis exercitio novitatis amor det Medicus, ne quid ex levioribus momentis capiat consilii, nève in deliberando aliquoties animi pendere erubescat: sed enim, imaginatione qui præpollerent, ipsi novitatum essent amatores; rerum facies primâ specie apprehendere consueti, non deliberarent, sed pronunciarent; neque ex his quæ observare fortè contigisset sua ducerent iudicia, sed potiùs occurrentia quæque semel conceptis aptarent opinionibus. Quot ergo consequerentur noxæ, si, qui sic à Naturâ comparati sunt, faciendam susciperent Medicinam! Observationibus inhabiles, falsas sibi haberent aut imperfectas: præcipites in iudicando, inconsideratè agerent, præstarentque se in exhibendis remediis intempestivè audaces: suæ doctrinæ admiratores, contemptores alienæ, quicquid non credidissent ipsi, illicò damnarent; quæ sibi arrisissent, obstinatè retinerent; & quod perniciosius esset, summâ suâ dicendi facilitate ac potestate persuadendi, alios non rarò suos traherent in errores. Felicem verò ægrum, si fortè primâ accessione benè cogitavissent!

V.

DE Medicinâ igitur non rectè sentiit, in suo *Ingeniorum scrutinio*, Jo. Huarte, qui homines vividiori imaginatione pollentes, ad hujus artis exercitium habiliores esse opinatus est. Ista mentis facultas, quum prævalet, reliquas

deprimit. Sanè, si languida esset nimis⁴, frigeret animus & ignaviâ torperet. Oportet itaque, ut imaginatio suppetat Medico quantum satis sit. Ratione com-
temperata, valde proficua est. Huic quandiu subjacet, judiciorum non prapedit
maturitatem, & consequenter, suum relinquit prudentiâ locum. Quicunque ergo
justâ hâc imaginationis mediocritate donati, accedunt ad artem Medicam, ii sunt
reverâ huic arti longè aptissimi: qui nempe, quum & observandi patientiâ simul
& detegendi sagacitate excellant, constant judicio & valent prudentiâ. Hujus-
modi fuit Hippocrates. Senex ille, quem divinum jure appellavit antiquitas,
de rebus naturalibus simplicius quàm subtilius differens, nunquam rationem ab
observatione sejunxit. Solius veri amans, si quas delibavit opiniones, ab illis
nunquam detentus fuit. Plurimus in observando, quicquid experientia monstrare
videbatur, tradidit, à posteris revisendum, &, si quid peccaret, emendandum.
Neque suos illum errores fateri puduit, neque fuit unquam suâ sententiâ tenax:
&, quæ in variis illius operibus sibi discrepare deprehenduntur, innuunt, gnarum
illum fuisse retractare quæ jam dixerat, ut in melius immutaret. Patet ex his,
summum virum, non imaginationis vi, sed exquisitissimo judicio, in medendi
arte præcelluisse, quam usque adeò auxit & amplificavit. Eadem fuerunt dotes
eximiorum virorum, quos ars Medica præclaros tulit. Eadem quoque sint ne-
cesse est illius, quicunque ad Medicinam appellit animum. Quum autem vulgò
non reperiantur in iis, qui plurimâ imaginatione pollent; stent ii à Medicinâ
procul. Ii, & Picturæ, & Poësi, & Musicæ allaborent, ii & orent causas melius;
sed abstineant à disciplinâ, in quâ imaginatio non regere sed regi debet, & cujus
exercitium consummationis prudentiâ opus est.

Non ergo habiliores sunt ad artem Medicam, qui Imaginatione præpollent.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI

M. Andreas-Josephus Seron.

*M. Jacobus Trant, à Regiâ
Scientiarum Academiâ.*

*M. Antonius Pepin, Regis
Consiliarius, & in portu Bres-
tensi Medicus Primarius.*

M. Thomas-Renatus Gafnier.

*M. Petrus Malbet, Consiliarius
& Medicus Regis ordinarius,
necnon Domus Regiæ In-
validorum Ducum & Mili-
tum, Regiæ Scientiarum Aca-
demiæ Socius.*

M. Petrus Azevedo.

*M. Philippus Davier de Bre-
ville, Dotaria Hispaniarum
Regiæ Medicus perpetuo or-
dinarius.*

M. Guillelmus de Magny.

*M. Joannes Herment, Medicus
Regis ordinarius.*

Proponebat Parisiis, JOANNES-JACOBUS BELLETESTE,
Parisiensis, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1736.
à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1736.